

Către,
Cabinetul Primul Ministru,
Ministerul Justiției,
Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale,
Minsiterul Afacerilor Interne,
Ministerul Sănătății,
Ministerul Educației,
Consiliul Suprem al Magistraturii

Prin această scrisoare, Rețeaua neguvernamentală *Rupem tăcerea despre violența sexuală* (pe scurt, Rețeaua) solicită organizarea unei **întâlniri de lucru** în vederea stabilirii unui plan de acțiune interinstituțional, cu participarea societății civile, **pentru asigurarea protecției, asistenței de specialitate și respectarea drepturilor victimelor și supraviețuitoarelor violenței sexuale**. Un astfel de dialog între diversele ministere, pe de o parte, și societate civilă, pe de altă parte, este necesar pentru garantarea accesului la justiție și la servicii de asistență pentru victimele violenței sexuale, inclusiv prin armonizarea practicilor existente cu normativele internaționale de drepturile omului.

Rețeaua este revoltată de modul în care a fost instrumentat și mediatizat cazul de viol în grup și lipsire de libertate din județul Vaslui, precum și de lipsa unei reacții adecvate, coerente și ferme a autorităților la nivel național și local. Ne exprimăm indignarea privind eliberarea inculpaților din arest preventiv și judecarea lor în stare de libertate pe motivul lipsei antecedentelor penale, deși trei dintre aceștia au recunoscut fapta, iar violul în grup constituie o agravantă. Presiunile exercitate de către cei 7 agresori din Vaslui aflați în libertate și de către familiile acestora asupra tinerei agresate nu ar fi avut loc dacă legislația românească prevedea posibilitatea emiterii unui ordin de protecție. Din păcate, experiența tinerei nu este o excepție. Femeile cu care intrăm în contact prin programele noastre ajung să caute sprijin în afara unui sistem care le lasă vulnerabile în fața agresorilor. De asemenea, Rețeaua *Rupem tăcerea despre violența sexuală* este îngrijorată de numeroasele cazuri de viol prezentate de mass-media în care nu au funcționat măsuri de protecție a victimelor pe parcursul procedurilor penale sau în care urmărirea penală a trenat, fapt ce a expus supraviețuitoarea la re-victimizare în tot acest timp, deși statul are obligația de a lua măsuri pentru a evita acest lucru. În foarte multe cazuri, lipsa protecției efective acordate victimelor înseamnă că acestea sunt supuse la presiuni, hărțuite pentru o împăcare cu agresorul, denigrate, blamate, fapte al căror efect este minimalizarea agresiunii sexuale și, implicit, a suferinței victimei.

În același timp, considerăm că lipsa de vizibilitate a altor cazuri de violență sexuală creează iluzia că aceste tipuri de infracțiuni sunt rare. În realitate, statisticile arată că **peste 600.000 de femei din România au fost la un moment dat victime ale unor agresiuni sexuale¹, iar dintre acestea un număr infim beneficiază de servicii psiho-sociale și acces efectiv la justiție**. Considerăm că acest lucru se datorează barierei legislative, administrativ-procedurale, dar și social-culturale: parcursul interinstituțional al supraviețuitoarelor este anevoios și descurajant, acestea fiind uneori victimizate secundar de specialiștii cu care intră în contact – polițiști, medici legiști, procurori, chiar judecători – care le blamează, direct sau indirect, pentru agresiune. De asemenea, goluri legislative conduc la lipsa protecției efective în fața agresorilor sexuali și la o rată extrem de mică a condamnărilor, însoțită de pedepse mici. În anul 2014 Poliția Română a înregistrat un număr de 875 de violuri², iar Parchetul a trimis în judecată 469 persoane fizice pentru această infracțiune³. Însă numărul cazurilor de violență sexuală este mult mai mare: la nivelul Uniunii Europene, mai puțin de 14% din experiențele cele mai

¹ FRA – Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, *Violence against women: an EU-wide survey. Main results*.

² Poliția Română, Statistici: <http://www.politiaromana.ro/ro/utile/statistici-evaluari/statistici>.

³ Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, *Raport de Activitate, 2014*.

grave de violență de gen (cauzate fie de un partener, fie de un non-partener) sunt raportate⁴, iar, dintre toate formele de violență, cea sexuală constituie cel mai mare tabu. Alte probleme comune cu care se confundă victimele sunt: lipsa sancțiunilor administrativ-legale acolo unde legea sau codul deontologic profesional permite în cazuri de blamare a victimei; practica juridică deficitară - faptul că agresorii scapă nepedepsiți, iar victimele nu beneficiază de măsuri de protecție - contribuie la descurajarea raportării și, implicit, la încurajarea infracționalității sexuale. Așadar, putem vorbi de **o cultură a tăcerii în jurul violenței sexuale**.

Identificăm, de asemenea, alte lipsuri: în prezent, în România nu există niciun centru de criză în caz de viol și violență sexuală sau o linie telefonică de urgență gratuită pentru victimele violenței de gen. De asemenea, lipsesc reglementări legale clare care să asigure victimelor servicii gratuite de specialitate: consiliere psihologică imediată, de criză și pe termen lung, asistență juridică, decontarea certificatului medico-legal, protocol privind asistența medicală de urgență pentru victimele violenței sexuale (tratament pentru combaterea bolilor transmisibile sexual, inclusiv HIV, contracepție de urgență etc) echiparea spitalelor cu seturi de prelevarea de probe în cazuri de viol („rape kits”).

Rețeaua salută semnarea *Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței femeilor și a violenței domestice (Convenției de la Istanbul)* și solicită grăbirea procesului de ratificare a acesteia de către Parlamentul României, întrucât prevenirea violenței, protecția victimelor și trimiterea în judecată a infractorilor reprezintă punctele cheie ale Convenției. De asemenea, atragem atenția asupra prevederilor speciale pentru victimele violenței sexuale, din *Directiva 29/2012 a UE de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și necesitatea transpunerii acestora, până la termenul limită de 16 noiembrie 2015*. În mod particular, Directiva menționează obligativitatea statului de a asigura un sprijin orientat și integrat victimelor violenței sexuale (Art. 3b) și protecție deosebită pentru victimele violenței sexuale, din cauza riscului ridicat de victimizare secundară și repetată, a riscului de intimidare sau răzbunare asociat unor astfel de violențe (Art. 17), precum și măsuri de protecție speciale (Art. 18).

În același timp, avem convingerea că barierele cu care se confruntă victimele nu pot fi depășite decât printr-un efort colectiv și printr-un parteneriat interinstituțional de durată, care să implice consultarea sectorului neguvernamental în elaborarea politicilor publice și în adoptarea măsurilor menite să protejeze victimele violenței sexuale și să îmbunătățească serviciile adresate acestora. Așadar, **solicităm convocarea unei întâlniri de lucru cu reprezentanți ai instituțiilor mai sus numite, pentru a discuta punctual cum se pot schimba legi, practici și mentalități pentru a reda victimelor încrederea în justiție, demnitate umană și solidaritate**. Propunem ca următoarele puncte să se găsească pe agenda preliminară a acestei întâlniri de lucru:

1. Constituirea unui **grup de lucru** alcătuit din reprezentanți ai ministerelor vizate și experți de gen, reprezentanți ai societății civile, care să se întrunească periodic pentru a dezbate politici publice menite să garanteze protecția victimelor și servicii adecvate pentru acestea;
2. Protecția efectivă a supraviețuitoarelor violenței sexuale, prin îmbunătățirea măsurilor preventive din Codul Penal și introducerea unor măsuri ca ordinul de protecție/restricție pe tot parcursul procedurilor penale (anexăm în acest sens un studiu comparativ privind impactul ordinilor de protecție în statele membre UE, realizat de 27 de specialiști de la universități și instituții juridice din Europa, care recomandă astfel de măsuri și în penal);
3. Transpunerea corectă a Directivei 29/2012 a UE inclusiv prin asigurarea serviciilor de asistență psihologică, juridică, socială și medicală de calitate, gratuite, corespunzătoare traumei suferite, și identificarea unor soluții de parteneriat cu organizații din societatea civilă cu experiență;
4. Înființarea unui serviciu integrat pentru femeile victime ale violenței sexuale, în cadrul unităților de primiri urgențe, care să ofere un răspuns imediat, coordonat și integrat victimelor, inclusiv asistență medicală de urgență, examinare medico-legală, informarea privind drepturile victimei și sprijin în vederea demersului juridic;

⁴ FRA – Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, *Violence against women: an EU-wide survey. Main results*.

ACTEDO
Centrul de Acțiune pentru
Egalitate și Drepturile Omului

Institutul Est European
de Sănătate a Reproducerii

5. Prevenirea infracțiunilor de agresiune sexuală, prin campanii de educație cu impact pe termen lung, și descurajarea lor prin pedepse legale proporționale cu gravitatea faptei comise;
6. Adoptarea de norme de lucru interne și organizarea de activități de formare pentru polițiști, procurori, medici legiști, judecători și alți specialiști care intră în contact cu supraviețuitoarele violenței sexuale, pentru a evita revictimizarea acestora;
7. Garantarea menținerii agresorilor care și-au recunoscut faptele în arest preventiv, în cazuri de agresiune sexuală; riscul re-victimizării, precum și exercitării de presiuni și amenințări asupra victimei, familiei și cunoscuților ei este foarte mare și constituie, în cazurile de viol, hărțuire sexuală, un pericol social real.
8. Introducerea unor măsuri de monitorizare mult mai stricte după ispășirea pedepselor pentru violatori pentru a preveni recidivarea, inclusiv adoptarea consilierii psihologice a agresorilor pe termen lung, din finanțare proprie (exceptând cazurile sociale), în vederea reintegrării acestora și diminuării comportamentului agresiv;
9. Înființarea unei linii telefonice (helpline) apelabile non-stop pentru consilierea victimelor violenței de gen.

Ne exprimăm speranța ca acesta să constituie un prim pas într-un parteneriat de durată între instituțiile statului și organizațiile neguvernamentale care apară drepturile femeilor. Așteptăm răspunsul dumneavoastră, însoțit de o propunere privind data și locația întâlnirii de lucru.

Cu stimă,

Rețeaua neguvernamentală *Rupem tăcerea despre violența sexuală* și Rețeaua pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor (Rețeaua VIF), formate din:

Centrul de Acțiune pentru Egalitate și Drepturile Omului (ACTEDO), Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen (A.L.E.G.), Centrul FILIA, Asociația Front, Asociația pentru Promovarea Drepturilor Femeilor Rome E-Romnja, Institutul Est European pentru Sănătatea Reproducerii (IEESR), Asociația Femeilor Împotriva Violenței AFIV-Artemis, CPE - Centrul Parteneriat pentru Egalitate, Societatea de Analize Feministe AnA, Grupul QUANTIC, Asociația Pas Alternativ, Asociația Psihosfera, Centrul de Mediere și Securitate Comunitară (CSMC), Asociația VIVAD, Asociația Atena Delphi, Asociația Transcena, Fundația SENSIBLU, Asociația GRADO – Grupul Român pentru Apărarea Drepturilor Omului, Asociația ANAIS, Asociația pentru Promovarea Femeilor din România - Timișoara, Societatea Doamnelor Bucovinene – Suceava, Asociația Romanian Women's Lobby.

31.07.2015

Contact:

Rețeaua *Rupem tăcerea despre violența sexuală*: Email: rupemtacerea@gmail.com; Website: www.violentadegen.ro;

Rețeaua *pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor*, Website: www.violentaimpotrivafemeilor.ro

